

Anjet Daanje

De Mei-jaren

UITGEVERIJ PLUIM
AMSTERDAM/ANTWERPEN

Anjet Daanje schreef de novelle *De Mei-jaren* in 2004 naar aanleiding van de toekenning van het Belcampo Stipendium, de literaire prijs van de Provincie Groningen.

Eerste druk, november 2004

Tweede druk, november 2024

© 2004, 2013 Anjet Daanje

Omslagontwerp Loudmouth

Omslagbeeld detail van schilderij

Herfst in Frankrijk van Dieb (2011)

Typografie binnenwerk Perfect Service

Auteursfoto Henk Veenstra

Productiebegeleiding Tim Beijer

Drukkerij Wilco, Amersfoort

ISBN 978 94 933 3985 9

NUR 301

www.anjetdaanje.nl

www.uitgeverijpluim.nl

Cadmiumrood is een prachtige kleur. Het is de kleur van moedig het noodlot onder ogen zien, van een leven zonder Izo, van geluk. Je hebt het zelf in de hand. Iedere ochtend als ik de gordijnen openschuif, beslis ik over de kleur van de nieuwe dag. Ook al werkt het weer niet mee, is de lucht koudgrijs en de wintertarwe nog sapgroen, en is het uitzicht uit het raam net een schilderij van Dop, als ik wil zie ik het verstrijken van de tijd. De goudgele oogsttijd verbergt zich al in de groene halmen, de warme zomer van vorig jaar hangt nog in de somber dreigende lucht. De wintertarwe is niet groen, de aren zijn ook permanentgeel. De

lucht is niet grijs, hij is ook kobaltblauw en cadmiumrood omdat ik me de zonsondergang van gisteravond herinner. Geluk zit in je hoofd.

Ik neem een varkensharen penseel en strijk smalle cadmiumrode strepen in het weiland. Het geeft een aardig effect, alsof het gras groen water is en het cadmiumrood de weerspiegeling van de vlekken van de roodbonte koeien. Ik maak de grazende koeien nog roder en laat de vrolijke kleur terugkomen in de boom op de voorgrond. Het is een eik, maar ik vind het rood zo mooi dat ik er een bruine beuk van maak. Wie zegt dat schilderijen levensecht moeten zijn? Ik kan doen wat ik wil.

Ik besluit dat de bomenrij in de verte niet groen is, maar koningsblauw, alsof de lucht voorzichtig in het land zakt. Het eentonige weiland verander ik in een zee van boterbloemen. Roodbonte koeien in een citroengele vlakte onder een kobaltblauwe hemel. Groningen op z'n mooist. Nu eens geen eindeloze graanvelden, een dijk die de toeschouwer het zicht op de Waddenzee niet gunt en een lucht die regen voerspelt. Zo zien stadsmensen zoals Dop de provincie. Voor hen bestaat het platteland uit de tegenstelling met de stad. Ruimte, eenzaamheid, zware wolkenluchten, onbekende ontberingen.

Toen we samen op Academie Minerva in Groningen zaten en ik Dop in de kever die ik van mijn vader had gekregen met de provincie kennis liet maken, wees ik haar op romantische wierdendorpen en middeleeuwse kerken, maar zij had alleen oog voor de weidsheid van het landschap. Ik geloof dat ze pas echt verliefd op mij werd toen de kever de smalle brug over het Noordpolderkanaal afhobbelde en we over een zandweg tussen de velden wintertarwe verder reden.

‘Is het hier?!’ vroeg ze. Haar ogen glinsterden van geestdrift, alsof we net terugkwamen van onze huwelijksreis en ik haar het kasteel toonde dat ik voor haar had laten bouwen.

Ik zette de kever op het erf neer, naast de tractor, en we stapten uit. Ze keek naar het groen golvende veld zomergerst, eindigend in de Noorderdijk met grazende schapen erop, onder een duizeligmakende, voortkabbelende wolkenlucht.

‘Hier wil ik wonen,’ zei ze.

‘Nee,’ weigerde ik.

‘Over twintig jaar,’ beloofde mijn vader, terwijl hij in een smerige, te wijde overall vanuit de schuur naar ons toeliep.

Hij stak zijn hand naar haar uit en ze aarzelde

niet bij het zien van zijn vuile vingers, zoals mijn vorige vriendin had gedaan. Ze gaf hem een stevige handdruk alsof ze hem daarmee kon dwingen woord te houden. Ze lachte naar hem. Hij was de boerderij, de uitgestrekte graanvelden, de aan haar haar trekkende zoute zeewind.

Ik had haar de boerderij en de landerijen van mijn ouders zelf willen laten zien, maar mijn vader nam haar mee. Hij reed haar op de tractor naar de Noorderdijk, leerde haar onderweg gerst van tarwe onderscheiden, en hielp haar over het hek te klimmen. Ze keek vanaf de dijk over de kwelders en de grijze Waddenzee. Na nog niet eens een halve minuut keerde ze zich om, zodat ze van de geelgroene graanzee kon genieten die zich tot de horizon uitstreckte. Voor het eerst zag ik de omgeving waarin ik was opgegroeid niet enkel als de hindernis die maakte dat ik vele kilometers tegen de straffe wind in naar school moest fietsen, die vriendschappen ombracht voordat ze begonnen omdat er altijd wel een klasgenootje te vinden was dat dichterbij woonde dan ik. Het Groningse land was meedogenloos, maar nu ik naast Dop stond ook mooi. Het golfde als de stugge, dichte pels van een immens dier van de dijk naar de einder. Het

was prachtig, en het was van mij. Ik kon het haar geven.

Ze pakte achter mijn rug mijn hand, zodat mijn vader het niet merkte. ‘Zo zou heel Nederland moeten zijn,’ concludeerde ze, terwijl haar vingers de rug van mijn hand streelden.

‘Je hebt een echte boerin gevonden, Sibren,’ zei mijn vader trots tegen mij.

Ik zweeg, want ik wilde geen boerin.

Ze was geen boerin, ze werd dé schilderes van het Groningse platteland. De bekende Dop Meis. Alleen haar handtekening onder een schilderij is al tienduizenden guldens waard. Kunstkenner en -kopers zijn voor het grootste deel zelf ook stadsmensen. Dops schilderijen bevestigen hun kijk op de wereld buiten de stad. De zon schijnt er nooit alsof het weer de norske aard van de boeren weer spiegelt, het enige teken van menselijk leven is het grijze dak van een boerderij in de verte. ‘Natuur’ noemen stadsmensen dat. Maar er is geen sprietje natuur te bekennen. De dijk is door mensen aangelegd, het land door mensen drooggemaakt, het graan door mensen gezaaid. Niets, ook de bomen niet die rond de boerderijen zijn geplant, is er ouder dan tweehonderd jaar.